

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.383/2023/4.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

7. sz. Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Szijártó Attila ügyvéd

Az alperes:

alperes, alperes címe

Az alperes képviselője:

Tóth Péter Bence Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Tóth Péter ügyvéd

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 15.P.21.120/2023/6.

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, a felperes illetékfizetési kötelezettségére vonatkozó rendelkezését mellőzi és megállapítja, hogy az eljárási illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

A 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás releváns része szerint az alperes 2023. február 23. napján „cikk címe” címmel cikket jelentetett meg a napilap napilapban, amely az alábbiakat tartalmazta:

„Kielégíthetetlennek tűnik a kormány étvágya; az iskolák és a kórházak bekebelezése után a szemétszállítás, majd a vízi közművek kerültek célkeresztbe. A napilap értesülése szerint most – a rezsitámogatás fejében – a közvilágítást venné át az önkormányzatoktól az személy1-kormány. Január végén személy2, település polgármestere a Szövetségének elnökeként kereste fel a Karmelita Kolostorban személy1t, és együtt „áttekintették, hogy az állam milyen segítséget tud adni a nehéz helyzetbe került településeknek”. személy2 azzal az ígérettel távozott, hogy a – lélekszámukat tekintve – közepes méretű megyei jogú városok, mint amilyen például település, 800 millió forint körüli kompenzációra számíthatnak, míg a jelentősebb adóbevétellel rendelkező városok ennél kevesebbet, 200 millió forint körüli összeget kaphatnak. (Az első rezsikompenzációs körből kimaradt önkormányzatok azóta is hiába várnak a támogatásra.)

Már a találkozó előtt beharangozták, hogy személy1rel a rezsitámogatás mellett arról is szót ejtenek, milyen önkormányzati feladatokat vehetne át az állam a forráshiányos helyhatóságoktól. település polgármestere akkor azt mondta: „Sok olyan van, amit szívesen átadnának az önkormányzatok, de kevesebb, aminek átvételére a kormány nyitott is”. személy2 később egy informális beszélgetésen elárulta, a kormányfővel „sorra vették” az átvehető önkormányzati feladatokat, amelyek közül személy1 a közvilágítást „választotta”.

A cikk a lap 4. oldalán folytatódott „cikk címe” címmel, ahol – egyebek mellett – az alábbi közlések szerepeltek.

„Az elmúlt évek államosítási hullámai után meglehetősen leszűkült a lista, és van olyan önkormányzati feladat, amitől eleve elzárkózik a kormány, mint például a szociális intézmények, temetők üzemeltetése. A közösségi közlekedésből pedig láthatóan csak a

helyközire tart igényt az személy1-kabinet. (A napokban bejelentett MÁV-Volán közös bérletek miatt a helyi szolgáltatók még rosszabb helyzetbe kerülhetnek.) A színházak közül pedig már ki is mazsolázta a kormány, ami neki kellett, a művelődési házakat a személy3 vezette alapítvány által működtetett intézettel (intézet) fogta hálóba.

Lapunk kérdéseire személy2 csak annyit válaszolt munkatársán keresztül, hogy település számlájára – ahogy tudomása szerint a többi, első körben rezsikompenzációban részesült önkormányzathoz is – megérkezett a pénz, amit energiatakarékosságot célzó beruházásokra fordítanak. A második körösökkel tudomása szerint egyenként tárgyal majd a kormány képviselője. fénykép2 felirat viszont személy2 „még nem szeretne semmit sem kommunikálni”, és „ha majd publikus lesz, elmondja”. Kerestük az Energiaügyi Minisztériumot is, de nem kaptunk választ arra, hogy készülnek-e az önkormányzati közvilágítási rendszerek átvételére.

személy4 a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének (TÖOSZ) elnökéhez még nem jutott el a közvilágítás állami átvételéről szóló felvetés, de nem lepődne meg rajta. Már csak azért sem, mert az áramtermelés és – kereskedés eleve állami monopólium, ráadásul igen faramuci a helyzet: másé az oszlop, másé a vezeték, más adja az áramot, míg az önkormányzatok javarészt csak a lámpatesteket biztosítják. A központi költségvetés közvilágításra biztosított normatívája azonban erre is kevés. Az energiaárak elszabadulása óta még nagyobbra nyílt az olló. Sok önkormányzat fenyegetőzött azzal, hogy lekapcsolja az utcai villanyokat, de ezt végül seholy sem tették meg [...] „

A lap első oldalán a cikkben elhelyezésre került három fotó, az egyik esti utcaképet ábrázol „fénykép1 felirat címmel, továbbá személy4 és személy2 fényképe, utóbbi alatt az alábbi szöveggel: „fénykép2 felirat” még nem szeretne semmit sem kommunikálni”, és „ha majd publikus lesz elmondja”.

[2] A felperes helyreigazítás iránti kérelmét 2023. március 17-i dátumozással a alperes, főszerkesztő főszerkesztő részére küldte meg.

[3] Az alperes a helyreigazítás iránti kérelemnek nem tett eleget, ezért a felperes 2023. március 30. napján keresetlevelet terjesztett elő, melyben kérte az alábbi helyreigazító közlemény közzétételére kötelezését az alperesnek:

„2023. február 23-i újságcikkünkben valótlanul állítottuk, hogy személy2, település Megyei Jogú Város Polgármestere munkatársán keresztül olyan nyilatkozatot tett volna, miszerint fénykép2 felirat még nem szeretne semmit publikálni, és ha majd publikus lesz, elmondja. A valóságban az interjúban a polgármester munkatársa azt erősítette meg, hogy a rezsikompenzációval kapcsolatos állami támogatást település megkapta, és az újságíró közvilágítással kapcsolatos kérdésére azt válaszolta, ő maga nem tud semmilyen erre irányuló tárgyalásról.”

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 38.100 forint perköltséget, valamint az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által közzétett illetékbevételi számla javára az esedékesség napjáig fizessen meg 36.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Tájékoztatva az illetékfizetésre kötelezettet, hogy a fizetendő illeték ezen határozat jogerőre emelkedését követő hatvanadik napon válik esedékessé.

[5] Határozatának indokolásában hivatkozott Magyarország Alaptörvényének IX. cikkére, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 4. § (1) bekezdésére, 10. §-ára, 12. §-ára, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. §-ára, továbbá a Kúria PK 12., valamint 13. számú állásfoglalására.

[6] Az álláspontja szerint a kifogásolt közlés, illetve az, hogy a közlés úgy, abban a formában elhangzott-e, olyan körülmény, amely bizonyítható. Az alperes e körben tanúbizonyítást ajánlott fel és okiratot csatolt. Az alperes által felajánlott tanúbizonyítást lefolytatta, és a tanúvallomást, valamint a csatolt okiratok tartalmát a Pp. 279. § (1) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkörénél fogva azt állapította meg, hogy a felperes által kifogásolt közlések elhangzottak, azokat az alperes jogsértés nélkül, az Smtv. 10. §-ában foglalt kötelezettsége körében eljárva tette közzé. Jelentőséget tulajdonított az újságíró kézzel írt feljegyzése tartalmának, amely szó szerint tartalmazza a kifogásolt közléseket. Ahogy azt újságíró újságíró a tanúkénti meghallgatása során elmondta, a jegyzetet a felperesi önkormányzat polgármesterének asszisztensével, személy8dal folytatott telefonbeszélgetés során készítette, e személy által mondottakat szó szerint rögzítette. Azt a körülményt, hogy személy8 nyilatkozatának szó szerinti rögzítésére került sor, alátámasztja az a körülmény is, hogy ezek a kifogásolt kifejezések idézőjelben elhelyezve kerültek a cikkbe, amelyből nyelvtanilag következik, hogy az újságíró nem a saját szavait rögzítette, hanem valakit idézett.

[7] Annak a körülménynek nem tulajdonított – mint ahogy a felek sem – jelentőséget, hogy a telefonbeszélgetés az újságíró és személy8 között és nem az újságíró és személy2 között zajlott, mivel személy8 személy2 nyilatkozatát, válaszát tolmácsolta az újságíró felé az általa e-mailen eszközölt megkeresésben szereplő kérdésekre. Ilyen értelemben az asszisztens által elmondottak személy2 nyilatkozataként értelmezendők és ezért nem kifogásolható az sem, hogy a cikk elején személy2 fényképe alatt is szerepel a kifogásolt közlés. Megjegyezte, hogy itt is, mint a cikk későbbi részében, idézőjelben vannak a kifogásolt kifejezések.

[8] Mindezek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy személy2 megbízásából nyilatkozó személy8 nyilatkozatából az alperes a ténylegesen elhangzott kifejezéseket emelte be a cikkbe, valótlan-ságot nem közölt, ekként a felperes által kért helyreigazításnak nincs helye.

[9] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és az alperesnek a kereseti kérelem szerinti helyreigazítás közzétételére kötelezését, másodlagosan az eljárási illeték megfizetésére való kötelezésének mellőzését kérte.

[11] Előadta, hogy újságíró újságíró tanú vallomását követően a jogi képviselője észrevételezte, hogy az alperes által csatolt jegyzetlap nem támasztja alá a cikkben szereplő közléseket, mivel abban nem szerepel a leírtak között, hogy „államosításról” lenne szó. Az elsőfokú ítélet e vonatkozásban iratellenes, hiszen az „államosítás” kulcsszó, amely a cikk hírértékét képezi és amelynek valótlan közlése miatt a perre sor került, egyáltalán nem szerepel az újságírói feljegyzésben még szinonima formában sem. Azon körülmény, hogy az újságíró a tárgyaláson tett állítása szerint a beszélgetést szó szerint rögzítette, az államosítás kifejezést pedig nem tartalmazza a feljegyzése, az következik, hogy az az interjúban el sem hangzott.

[12] Sérelmezte továbbá azt is, hogy a sérelmezett újságcikk első oldalán személy² polgármester fényképe mellett idézőjelben szerepel a sérelmezett közlés, csupán az írás későbbi, az újság negyedik oldalán található részéből juthat az olvasó ahhoz az információhoz, hogy a polgármester munkatársán keresztül válaszolt a lap kérdéseire. A válaszokat az önkormányzati sajtómunkatárs adta, ezek pedig nem értelmezhetők úgy, hogy maga az a személy mondta, akinek megbízásából valaki interjút adott. Az alperes idézőjelbe tette a sérelmezett közléseket, személy² polgármester fényképe alatt közölte, vagyis a lap olvasójában azt a hamis képet keltette, mintha azt a polgármester mondta volna.

[13] Másodlagosan kifogásolta az eljárási illeték viselésére vonatkozó kötelezését, ugyanis az Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, mint helyi önkormányzat.

[14] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

[15] Előadta, hogy a tárgyaláson is hivatkozott már arra, hogy az újságíró jegyzetében valóban nem szerepel az államosítás szó, azonban az egész kifogásolt cikk lényege, hogy a közvilágítást az állam átveszi az önkormányzattól, ami tulajdonképpen az államosítás fogalmát írja körül. Nincs annak jelentősége, hogy körülírta-e ezen fogalmat az újságíró, vagy a fogalmat megjelölte, ugyanis mindkettőnek ugyanaz a lényege: az állam egy feladatot magához von.

[16] Az újságíró a tanúvallomásában kiemelte, hogy aki őt telefonon visszahívta, személy⁸, kifejezetten akként nyilatkozott, hogy a polgármester nevében nyilatkozik, a polgármester szavait tolmácsolja. Ennek cáfolatára semmilyen adat, bizonyíték nem merült fel.

[17] A felperes fellebbezése részben megalapozott.

[18] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, ilyen körülményre egyébként a fellebbező felperes sem hivatkozott. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 383. § (1) bekezdésének megfelelően az ügy érdemében határozott, és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[19] A felperes előzetes helyreigazítás iránti kérelme, valamint a kereseti kérelme – különösen a való tények feltüntetésére vonatkozó igényének megfogalmazása alapján – azt sérelmezte, hogy személy8nak az alperesi újságíró felé tett nyilatkozatát lehet-e személy2 felperesi polgármester nyilatkozatának tekinteni, továbbá, hogy személy8 az alperesi újságíró közvilágítással kapcsolatos kérdésére miként válaszolt. Az alperesi újságíró és személy8 közötti beszélgetés tényét a felperes sem vitatta, a felek között az volt vitás, hogy ezen beszélgetés során mi hangzott el a közvilágítással kapcsolatos újságírói kérdésre.

[20] A Pp. 265. § (1) bekezdése és a Pp. 495. § (1) bekezdése, valamint a PK 14. számú állásfoglalás I. pontja alapján a perben az alperesnek kellett azt bizonyítania, hogy a felperes kérelmében előadottak nem felelnek meg a valóságnak. Jelen esetben a peres felek között egy két személy között zajló beszélgetés tartalma volt vitás. Általános tapasztalat, hogy két személy közötti beszélgetésen elhangzottak vonatkozásában – más azt halló személy, vagy azt rögzítő készülék hiányában – a két résztvevő tud nyilatkozni. Ennek megfelelően, amennyiben az alperes a saját védekezését megalapozó tények bizonyítására az egyik beszélgetőpartner tanúkénti meghallgatását indítványozza, akkor a felperes a másik beszélgetőpartner tanúkénti meghallgatásnak indítványozásával tudja a keresetében előadottakat igazolni, illetve az alperes védekezésben előadottak cáfolni. A sajtó-helyreigazítási perekben – az alperesre nehezedő bizonyítási teher ellenére – lehetősége van a felperesnek is bizonyítást indítványoznia, a Pp. ezen általános szabályát – bár közvetve – megerősíti a Pp. 498. § (2) bekezdés a) pontja is, amely a fél által „felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a keresetben, illetve védekezésben előadottak igazolására vagy cáfolatára”, megfogalmazást használja.

[21] Az alperes ellenkérelméhez csatolta az újságírójának jegyzetét, továbbá indítványozta az újságíró tanúkénti meghallgatását is. A felperes számára tehát még a perfelvétel lezárása előtt ismert volt az, hogy az alperes a beszélgetés tartalmára vonatkozóan az újságíró tanúkénti meghallgatását kéri, ennek ellenére maga nem indítványozta személy8 tanúkénti meghallgatását. A tárgyaláson az alperesi újságíró elmondta, hogy milyen tartalmú beszélgetés zajlott közte és a nyilatkozó között. Az elsőfokú bíróság pedig helytállóan értékelte a tanú vallomását aggálytalannak, különös tekintettel arra, hogy a beszélgetőpartnere, személy8 tanúkénti kihallgatására a felperestől indítvány nem érkezett.

[22] A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy mivel személy8 tanúként meghallgatására vonatkozó indítvány a felperes részéről nem történt, ezért őt tanúként az elsőfokú bíróság sem hallgathatta meg, így amennyiben esetlegesen a felperesi állításnak megfelelően a beszélgetés nem olyan tartalmú volt, mint amit újságíró újságíró állít, a Pp. 294. § (6) bekezdése szerinti szembesítés sem történhetett meg. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan értékelte akként, hogy az újságíró tanúvallomásaival az alperes a helyreigazítási kérelemben foglaltakat megcáfolta.

[23] Az „államosítás” szó használata vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy ezen szó az alperesi előadás szerint sem hangzott el a beszélgetés során, azonban a polgármester fényképe alatt található szövegrészben ezen szó – egyéb mondatrészekkel ellentétben – nem is szerepel idézőjelben, így az átlagolvasó számára is nyilvánvaló, hogy az „államosítás” szót nem a nyilatkozó személy használta, az az újságíró által használt fogalom arra, hogy az újságíró értesülései szerint az állam a közvilágítási önkormányzati feladatokat át kívánja venni az önkormányzatoktól.

[24] Azon tény, hogy személy8 nem vitásan nyilatkozott az újságírónak azt is eredményezi, hogy éppen az általa betöltött tisztség, valamint az újságírói előzetes levélbeli megkeresése alapján az általa elmondottakat a polgármester által elmondottakként lehet értelmezni, feltüntetni. Megjegyzendő, hogy a fentiekben kifejtettek szerint a felperes által meg nem cáfolt tanúvallomásban is azt mondta el az újságíró, hogy a beszélgetés során elhangzott az, hogy személy8 a polgármester véleményét tolmácsolja.

[25] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a keresetet, ezért az ügy érdemi részében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[26] A fellebbezés ugyanakkor megalapozottan sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási illeték viselésére kötelezte, ugyanis az Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felperes teljes személyes illetékmentességben részesül, így tőle eljárási illetéket – pervesztessége ellenére – a 4. § alapján követelni nem lehet. A Fővárosi Ítéltábla ezen rendelkezés vonatkozásában az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján megállapította, hogy az az állam terhén marad.

[27] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre a per érdemére vonatkozóan, így köteles viselni az alperes másodfokú perköltségét a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján, melynek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése és (5) bekezdése alapján állapította meg, az alperes felszámítása alapján.

[28] Az eredménytelenül fellebbező felperes teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért a [27] pontban kifejtettek alapján a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja, 42. § (1) bekezdése és a 46. § (1) bekezdése alapján számított 48.000 forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Budapest, 2023. augusztus 31.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
előadó bíró

Dr. Matosek Edina s.k.
bíró